

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden pénteken legalább egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 frt, félévre 2 frttal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ (Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz), a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ (Gamauf Vilmos, e. titkárhoz) címzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Lapfelügyelő bizottság: **Paget János** elnök; **Berde Áron**, **b. Huszár Sándor**, **Mina János**, **Nagy Ferencz**, **Szabó Samu**, **Szentgyörgyi József**.

Viszonzásul.

Az „Erdélyi Gazda“ folyó évi első számában „Szőlészetünk“ czim alatt egy cikkkecske jelent meg, melyet fölvilágosítás nélkül nem hagyhatunk, mert történhet, hogy lennének olyanok, kik annak hitelt adnának, különösen azok sorából, kik most szándékoznak saját érdekek előmozdítására új fajszlőket ültetni s e jó utoni haladással talán felhagynának.

A cikk első szakaszában azt írja Szentgyörgyi József ur, hogy a közelmúlt valamelyik évében kóstolt többféle bort társaságban s a külföldi fajokkal szemben a (preszákai) vegyes bor volt a legjobb. Én hiszem, de az a (preszákai) bor 1811 vagy 1846-ki években termett; a fajborok termése pedig mindenesetre az utóbbi tíz év valamelyikébe eshetik, előbbre felvinni nem lehet. Már pedig megbízható ítéletet mondani s döntőleg határozni csak úgy lehetne, ha a borok évszámai is meg lennének említve. Az izelt borok ítéleténél szükséges lett volna az éveket biztosan kimutatni, azután — mint-hogy cikkíró ur szerint a vegyes bor nyerte a kitünttetést — tudatni, hogy az miféle fajok vegyülékéből állott elő s ezenkívül tekintetbe venni a szőlő jó vagy rossz mivélését és egyuttal nemfeledni a bortermelésnek kiválóan kedvező éveket.

Ezen tényezőkkel szemben igaz ítéletre legin-

kább úgy lehetett volna jutni, ha a fajborok is ugyan-azon évbéliek lettek volna; de az új fajszlők borait 30 éves borral s plane 1811-kivel szembe állítva mondani birálatot és a fajborokat határozottan halálra kárhoztatni, nemcsak merész, de hibás állítás is, egyfelől az okozatnak tekintetbe nem vett okai miatt, másfelől azért, mert mai napság pénztelen viszonyainkat tekintve, a bor nem heverhet pinczénkben 25—30 évig, hanem értékesíteni kell, hogy a befektetett tőkének némi kamatját megkaphassuk. Mint említém, jelen körülményeink között borokat évek hosszú során át tartani nem lehet, mert a hosszas idő a bor értékét csaknem felemészti, mi világosan kitűnik, ha figyelemre méltatjuk azt, hogy az első évben a borba fektetett tőkén kívül a seprő és apadás 20%, az ezutáni évek mindenikében az apadás 5%, melynek 30—40 évig terjedő összege meglehetősen nagyra nő; továbbá a tőke kamatja és a kezelés is szép summára rug és miután mindezeket az eladás alkalmával kapott pénzből teljesen fedezni kell, tiszta nyereseményül nagyon kevés vagy semmi sem marad. És hogy ilyformán az 1811-beli bor mennyiben állhat, méltóztassék felszámítani a következő hiteles csak 10 évre terjedő számítás alapján.

Ha feltesszük, hogy egy veder bor, mustkorában eladható lett volna 1 frtéért, annak az első évben van köztapasztalás szerint 10% seprője; és 10% forrási apadása.

E szerint csupán apadás által áll a bor az első évben	1 frt 20 kr.
ehez jön még a benn heverő pénz 10%-a	— frt 12 kr.
ha még egy évi apadás, és egy veder évi kezelési költségét csak 10 krba vesszük is, mi a házi kezelésnek is alig fog megfelelni	— frt 10 krba.
Az 1-ső évben áll e szerint	1 frt 42 krba.
ezen számadást tíz évig így folytatva: pénz %	— frt 14·2 krba.
apadás és kezelés	— frt 10 krba.
A 2-ik évben	1 frt 66·2 krba.
	— frt 16·6 ”
	— frt 10 ”
A 3-ik évben	1 frt 92·8 ”
	— frt 19·2 ”
	— frt 19 ”
A 4-ik évben	2 frt 22·0 ”
	— frt 22·2 ”
	— frt 10 ”
Az 5-ik évben	2 frt 54·2 ”
	— frt 25·4 ”
	— frt 10 ”
A 6-ik évben	2 frt 89·6 ”
	— frt 28·9 ”
	— frt 10 ”
A 7-ik évben	3 frt 28·5 ”
	— frt 32·8 ”
	— frt 10 ”
A 8-ik évben	3 frt 71·3 ”
	— frt 37·1 ”
	— frt 10 ”
A 9-ik évben	4 frt 18·4 ”
	— frt 41·8 ”
	— frt 10 ”
A 10-ik évben	4 frt 70·2 ”

Miből látható, hogy közönséges házi kezelés mellett is 10 év alatt a borára ötször annyira emelkedik, ide nem számítva még a hordó értékét, annak rongálását, és a benne fekvő pénz kamatát, — mit szinte nem lehetne számításon kívül hagyni, — és ha vesszük még azt is, hogy ily közönséges házi

kezelés mellett, a bor nem fejlődött boutellia képessé, annak palaczk érlelésére még két év számitandó, minek rendszeres kezelése még egyszer annyiba kerül.

Azt írja czikkiró ur: ismertessük meg vegyes borainkat a világ piacczal. Felkérem tehát, sziveskedjék felmutatni pár hordó preszákaival kívül 8—9 ezer veder vagy 1000 hectoliter 1811—1834 és 1846-beli borokat, melyekkel évenként kiállhasunk; mert csak így lenne értelme állításának és csak így lehetne ajánlatát elfogadni, ellenkező esetben nem és kár is másokat tévutra terelni igyekezni.

Ugy látszik, czikkiró ur feledte azt, hogy mint az egész világon, úgy nálunk is a borévek egy évtized alatt kétszer vagy háromszor alig felelnek meg a munkánk és fáradságunk utáni várakozásnak és ha akkor is az Erdélyben 25—30 faj különböző időszakban érő szőlőket egybeszürjük — mint czikkiró ur kíváná — úgy nem tíz, hanem 30—40 év alatt áll elő egy 1811—1834-iki év, melyben a kiviteli czélnak megfelelő jó borunk lesz.

Ezek után tehát czikkiró urnak az összes hazai faj szőlők együttes termelésére vonatkozó állítását és kívánságát sajnálattal ugyan, de mint valóban tarthatatlant magától összeomlottnak kell nyilvánítanom, minden jóra való szőlőtermelőt odautasítva, hogy a régi, vén tőkétet dobja ki s a dévai vándorgyűlésen országos többséggel elfogadott szőlészeti értekezést és a torda aranyosi borvidékre írott s 10 arany pályadíjt nyert munka utasításait tekintetbevéve, földje s climájához alkalmazottan ültesse az ott meghatározott, korán érő fajok bármelyikét, vagy pedig együttesen egy faj csoportba a hazaiakból **som, kövér s leánykát**. Ezek bizonyára megjutalmazák munkája fáradságát, annyival inkább, mert biztos tapasztalás mutatja, hogy e faj csoport Erdély minden termő részeiben kiváló jó bort ad.

Szőlészettünk érdeke azt kívánja, hogy sok kitűnő s jeles bort állítsunk elő az európai piacra s hogy a külfölddel versenyezhesünk, lehető olcsón is; de ennek elérése végett a czikkiró ur állításával ellenkezőleg kell cselekedni, mert nekünk kivitelképes bor és hamar kell, melyet csak úgy lehet elérni, ha korai és egyszerre érő, földtalajunk s climánkhoz illően kiválasztott, a czélnak

megfelelő egy vagy két faj szőlőt ültetünk, annyival is inkább, mert az ilyen fajborok könnyen és hamar tisztulva, kezelésre alkalmasok s az új rendszer szerint két-három év alatt palaczkképesekké válnak, belefektetett tőkénk hamar kamatozhatnak.

A egyes és különböző időben érő szőlők későn tisztulnak, bajosan kezelhetők, a céltrátráltatják, s rendszeren rosszak is, csak is kiváló jó évben használhatók.

Nevezetes még cikkiró urnak a vén törzsek kocsonya-oltással való helyettesítési ajánlata is.

Ez kevés, egy néhány tő asztali szőlő szaporítására és előállítására üdvös, de holdakat így átváltoztatni, — gondolom — cikkiró ur sem tartja kivihetőnek.

Nem marad tehát egyéb hátra, mint a régi, vén egyes szőlő tőkéket kihányani s egy- vagy két faj szőlővel helyettesíteni, mert azt senki sem vonja kétségbe, hogy a századokon át ugyanazon egy helyen táplálkozó szőlőtő talajának táperejét kimeríti. Épen azért e földet megforgatni s a levegő behatása által megporhanyítani s így viszont termőképessé kell tenni, mint ezt a Rajna mellett 25 évi turnusban tesszik is.

Ekkor és itt fogadható el ültetés előtt a nem magos növények termelése, még pedig olyaké, melyek porhanyítják, de nem zsarolják a földet; ültetés után, mikor a szőlő már beállott, semmi növényt vagy gyomot megtörni nem szabad, mert akkor jó bor nem lesz.

Törvény az, hogy a szőlő, mint a dinnye meleg égalji plánta levén, még a kapás árnyékát sem szereti, annyival is inkább, mert a szőlőnek harmat nyújtja a főtáplálékot, ebben pedig más növényvel osztotva, silány borbán boszulja meg magát, fürtjei pedig éretlenül maradnak.

Miután ezen igénytelen soraimban Szentgyörgyi József ur állításainak céltalanságát némileg kimutattam, egyuttal nem mulasztatom el olvasás végett ajánlani Lávay Jenő urnak a „Borászati Lapok“ folyó évi 2-ik számában közzétett remek cikkét, mely igen világosan támogatja a fajborokra vonatkozó állításaimat s elég hatalmasan mutatja cikkiró urnak a fennforgó dologbani tévedését.

Fekete Pál.

A faiskolai fiatal csemeték fölneveléséről.

(Folytatás.)

I. tábla, 5-ik év.

Faiskolánk beültetésének kezdetétől számítva az 5-ik év tavaszán ismét egy új táblát fogunk föl vadonczokkali betiltetésre és pedig oly kiterjedésűt, a milyent az I-ső és a következő években feltogtunk volt. Nevezzük ez új táblát V. táblának. Ebben ismét csak olyanok lesznek teendőink, a milyenek voltak az I. táblánkban, ennek 1-ső éves korában.

Ekkor már IV. táblánk 2-ik, III. táblánk 3-ik és II. táblánk 4-ik éves lesz s így teendőink ezekben is ugyanazok lesznek, melyek voltak az I-ső táblánkban, ennek 2-ik, 3-ik és 4-ik éves korában, a mit már a fönnebbieken elmondottunk.

I. táblánk ezen 5-ik éves korában megint első dolgunk legyen kora tavasszal, midőn már az erős fagyok nem gátolnak többé munkánkban, a csemeték nyesését megkezdeni.

Szálas fának hagyott csemetéinken a törzs folytatására hivatott nyilvesszőt ismét megkuritjuk úgy, hogy az erős és elegendő hosszú nyilvesszőn, ennek közepe táján, kiindulásától számítva legfőlebb $1\frac{1}{2}$ '-nyi (47 cm.) magasan, egy alkalmas helyen nőtt, jól kifejlődött szemet kiválasztunk s a szem fölött 3—4"-nyi (7—10 cm.) csapot hagyunk megint, melyről minden kihajtható szemet késünkkel kimetélünk. A rövidebb és gyengébb vezérszőkön pedig, hogy ezeket új erőre segíthessük, kiindulásukhoz közelebb, tehát középtájukon alul, hagyunk vezérrügyet, s e fölött egy 3—4"-nyi, (7—10 cm.) minden kihajtható szemétől megfosztott csapot. Aztán a törzsön, ennek erősítéséül és megvastagításául szolgáló, s az elmúlt évben még ott hagyott peczkeket s a 3—4"-nyi (7—10 cm.) csapokra visszavágott oldalhajtásokat vesszük szemügyre. Ezek közül aztán azokat, melyek már a múlt év folytán tulságos erőre kaptak s jól megvastagodtak volna, színben lemetéljük a törzsről és csak a gyengébbeket, vékonyabbakat hagyjuk ott, de, ha arasznyi hosszúságot meghaladtak volna, ezeket is megkuritjuk 3—4"-nyi (7—10 cm.) csapot hagyva csak meg belőlök. Minthogy pedig az ilyen csapoknak az a rendeltetésük, hogy sarjakat leveleket hozzanak; ügyelnünk kell, hogy rajtok szemmel látható rügyek maradjanak; mert némely gyümölcsfajoknál az oldalágacsok 3—4"-nyi (7—10 cm.) hosszúságig néha egészen csupaszok szoktak lenni. Ilyen fajoknál tehát a csapokat hosszabbra kell meghagynunk, hogy legalább egyikét, szemmel látható rügy is megmaradhasson rajtok.

Gulafának hagyott csemetéink közül azokat, melyek egyenlő erejű ágakkal szabályosan ellátvák, mint az állóhelyre való kitiltetésre már különösen alkalmas, két emeletes fácskákat ez uttal már nyosetlen hagyjuk, és a

faiskolából kiásván, vagy magunk ültetjük leendő állóhelyökre vagy másoknak eladjuk. Csak a gyengébben nőtt, alacsonyok maradt, hiányos vagy szabálytalan növési ágakkal ellátott gulafáinkat vesszük ilyenkor nyésés alá. Ezek nyilvánvalóan aztán épen oly módon nyessük vissza, mint ezt imént; szálasfáink nyésésénél elmondottam. A már meglevő két emelet ágait is vissza kell ilyenkor nyesnünk, azaz vezérvesszeiket megkurtítanunk. Szabályul kell itt tartanunk, hogy a 2-ik vagy felső emelet ágait rövidebbre hagyjuk meg, mint az első s így alsó emelet ágait. Aztán az emeletet képező, minden egyes ágat úgy kell tekintenünk, mint egyegy különálló, részsontos irányban nevelt szálasfát, melynek oldalai, a kiindulástól kezdve vezérhajtásukig, úgy be legyenek ruházva peczkekkel és vékony oldalhajtásokkal, hogy a törzset kilevelezés után, noha ritkásan, de mindenütt eltakarják lombzatukkal. Ennélfogva az ily emeletet képező ágakról minden oly mellékhatást, mely tulságos erőre kapott s növésben az anyaág vezérvesszejét is tulszárnyalni fenyegetődzik, színben le kell nyesnünk. Csak a peczkeket és gyengébb mellékhatásokat hagyjuk ilyenkor meg, s ha arasznyinál hosszabbra nőttek volna, ezeket is 3—4"-nyi (7—10 cm.) csapra vissza kell vágnunk. Általában arra kell ügyelnünk, hogy az így meghagyott peczkek és csapokra visszavágott gyenge vesszők, melyek néhány év leforgása alatt gyümölcsrügyeket, virágot és gyümölcsöt hozni hivatvák, mód nélkül sűrűn ne legyenek egy más mellett; nehogy kihajtantott leveleiknek elegendő terük sem legyen kiterjeszkedhetni s így kénytelenek legyenek a lég, harmat és napsugár jótékonyosságát sűrűségük miatt nélkülözni.

Ha gulafácscánk felső emeletének ágai a megelőző év folytán tulontul erősen nőttek volna, és az alsó emeleti ágakat növésben hátramaradva látnók; ez esetben tavaszi nyéséskor a felső emeleti ágakat jól vissza kell vágnunk: még az alsó emeleti ágakat egészen nyésetlen kell hagynunk, hogy így ezek is kellő erőre kaphassanak. Azonban, ha netán az alsó emelet egyik másik ága a többiek rovására neki erősödött s hosszabbra nyult volna; az ily bujálkodót minden esetre igyekszünk a nyésés által növekedésében korlátozni, s legalább vezérvesszejében megkurtítani.

Az emeletet képező ágak megkurtításánál a meghagyott legfelső szem fölött egészen fölösleges olyan hosszú csapot hagyni, mint ezt a sudar folytatását képezendő nyilvessző megnyésésekor a meghagyott vezérrügy fölött tevők: minélfogva a vágást a meghagyandó rügy közvetlen közelében ejtjük meg, hogy aztán az ilyenkor támadt nyeseb a vezérrügy kihajtása után könnyen beforhasson. Ha azonban a nyésést fanyeső ollóval végeztük, a mikor, rendesen, a meghagyott szem fölött egyegy kis csapot megszoktunk hagyni; el ne mulasztjuk e csapocskákat nyári nyésés alkalmával a vezérvesszők mellől éles késsel simán lemetélni. Végül minden nagyobbka sobot ondosan be kell tapasztanunk faviasszal.

Bevégezván a tavaszi nyésést ezen ötödéves táblánkban, hozzálátunk az álló helyökre kiültetendő vagy eladandó, két emeletes gulafáink kiásásához. Aztán következik az ásás folytán fölturkált föld elegyengetése s a sorok közeinek oly módoni föllásása, mint ezt már fönebb, az I. táblánk 4-ik éves korának teendői közt említettem volt.

E táblában csemetéink kilevelezése után, már csak a többször ismételt, reggelenkénti szemletartás lesz minden teendőnk; a mikor aztán az arasznyinál hosszabb nyilvesszőket a csapokhoz kötözzük; aztán a szálasfáink derekán hagyott peczkek és csapok arasznyinál hosszabbra nőtt hajtásai hegyét, vslamint gulafáink mindkét emeleti ágain az arasznyinál hosszabbra nőtt mellékhatások hegyét is elcsipkedjük és a sarjakon vagy ezek levelein legelésző kártékony rovarokat, hernyókat pusztítjuk el.

Junius végén és az egész július hó folytán következik és tart a nyári nyésés. Ekkor szabadítjuk fel aztán csemetéink nyilvesszejét s lemetéljük mellőlük azon elszáradt csapokat, melyekhez kötözve voltak.

Ezen időtáig az új nyilvessző alatt több-kevesebb, erőteljes oldalhajtás is nőtt ki a megelőző évben hajtott s tavaszi nyéséskor meghagyott nyilvesszőn, mely most már a fasudarának folytatásává lön. Ez oldalhajtásokat ha a földtől 4—5'-nyi (126—158 cm.) magasságban nőttek volna ki csemetéink sudarából, — félmagas törzsi fákat akarván nevelni, — sértetlenül hagyjuk most már tovább növekedni: de, ha a nyilvessző mérsékelten nőne, s ezt amazok erőben tulszárnyalni fenyegetnék, hegyeik becsipése által buja növéstükben mindenestre megkellend gátolnunk. Ezen oldalhajtások képezendik aztán félmagas törzsi fáink koronájának alapvázát, főágait. Ha azonban ezen oldalhajtások a földhöz 4—5'-nyi (126—158 cm.) magasan még nem csnek vagy pedig nem fél, hanem egészen magas törzsi szálasfát akarunk csemeténkiből nevelni; akkor ezen oldalhajtásokat nyári nyésés alkalmával épen úgy meg kell kurtítanunk, mint ezt a megelőző években a nyilvessző alatti oldalhajtásoknál kelle végrehajtanunk. Kiindulástól számítva nyanyis 4—5"-nyire (10—13 cm.) vágjuk el őket, ha gyengék voltak, egy két hüvelyknyire (2—5 cm.) pedig, ha igen erősek voltak; egészen színben is le kell vennünk a törzsről, ha éles szög alatt fölfelé irányultak volna.

Ugyanekkor a szálas fa derekán tavaszi nyéséskor még meghagyott peczkeket és csapra vágott vesszőket vesszük szemügyre. Ezek közül aztán azokat, melyek buja növésnek indultak s ujjnyi vastagra is fölhiztak ekkoráig, színben levágjuk a törzsről, csak a gyengébbeket hagyva meg közülök, de, ha arasznyinál hosszabbra nőttek volna, ezeket is megkurtítjuk úgy, hogy belőlük csak mintegy 3—4"-nyi (7—10 cm.) csap maradjon meg a törzson.

Ugyanezen nyári nyéséskor gulafáink nyilvesszeje alatt is több-kevesebb oldalág fejlődén már ekkoráig,

ezekre is ki kell terjesztenünk figyelmünket. Ez ágak, illetőleg pedig még csak hajtások közül a legkedvezőbb irányban nőtt, egyenlőerejű, 3—4 hajtást meghagyván, az éles szög alatt fölfelé törekvőket szinben levágjuk a törzsről, hogy ez által az alattok meghagyottakat erőre segítsük s magát a nyilvesszót is a növésbeni tulszárnyaltatás veszélye ellen biztosítsuk. A meghagyott 3—4 hajtás képezendi aztán gulafáink 3-ik emeletét. Ha azt tapasztalnók ilyenkor, hogy ezen, harmadik emeleti ágak tulságos buján nőttek volna; míg az alattok levő, két alsó emelet ágai csak rövidke hajtásokat eresztettek: el ne mulasszuk a harmadik emelet ágainak hegyeit is elcsipkedni s ez által bujaságukat mérsékelni, hogy így az életerő az alsó emeletek ágaiban is fölélenküljön. Az alsóbb emeleteket képező ágak derekán előtört azon mellékajtásokat is, melyek tulságos erőre kaptak s növéskben az anyaág vezérvesszőit tulszárnyalni fenyegetik, szinben le kell onnan metélnünk. A rövid peczkeket ilyenkor egészen érintetlenül kell hagynunk s csak a hosszúra kinyult gyenge hajtásokat kell 3—4"-nyi (7—10 cm.) csapra vissza nyeseünk.

A nyári nyesés bevégezte után a levélhullásig a sorok közeinek gyomtól tisztán s a tábla földének folytonos porhanyó állapotban tartásán kívül, fáink ellenségeinek irtása céljából, csak is a reggelenkénti szemletartás marad teendőnkül.

I. tábla, 6-ik év.

Faiskolánk alapításának 6-ik évében ismét egy új táblát fogunk föl, melyben még csemeték nem voltak ültetve. E táblának is körülbelől csak olyan kiterjedésének kell lennie, a milyenek voltak az előbbi években beültetésre ujonan felfogott tábláink. Nevezzük e táblát VI. táblának. Ezen hatodik év kezdetén lép V. táblánk a 2-ik, IV. táblánk a 3-ik, III. táblánk a 4-ik, II. táblánk pedig 5-ik évébe. Mindezen táblákban teendőink ugyanazok lesznek, a melyek voltak I. táblánkban, ennek 1-ső, 2-ik, 3-ik, 4-ik és 5-ik éves korában, mikép ezt már fönebb elmondottuk.

Kora tavasszal, mihelyt a nagyobb hidegek megszűnnek, ezen 6-ik éves, I. táblánkban is hozzá kell látunk a nyeséshez. Fagyhan azonban nem volna tanácsos csemetéinket bolygatni s azokat munkában fölmelegült kezeinkkel fogdosni; mert ennek többféle káros következesei lehetnének: de akkorra sem lenne tanácsos a nyesést elhalasztani, a mikor már a csemeték rügyei duzzadni kezdenek. Az ily elkésett nyeséssel föltöbb meggyengítő csemetéinket s a nyesés által szándékolt eredményt okvetlenül kockáztatnók.

Szálas fának hagyott csemetéinket, melyek koronaágait a mult nyári nyeséskor egész hosszukban meghagytunk, csak azon esetben kellend ilyenkor megnyesünk, ha azokat még nem akarnók álló helyökre kiültetni vagy másoknak eladni. Ha azonban az ily fáinkat kiültetni

szándékozunk vagy másoknak biztosan eladhatjuk: akkor ezuttal nyezetlenül is maradhatnak.

Gulafáinkat is, melyek ekkor már 3 emelettel vannak ellátva a kellő magasságot és azon kort is elérték, melyben álló helyökre való kiültetésre épen legalkalmasabbak s így kár nélkül a faiskolában többé nem tarthatók, nyezetlen kell hagynunk ez uttal.

Tavaszi nyeséskor e szerint csak is azon fácskáinkat kell ezen táblában nyesés alá fogunk, a melyeket egy vagy más okból kénytelenek vagyunk még tovább is iskolázni.

Azon szálas fáinkat, melyek koronaágait a megelőző évben még nem hagytuk meg; ismét oly módon nyeseük meg, mint ezt már a megelőző évek teendői közt említettük. A nyesést megint a nyilvesszőn kezdjük meg s ennek gyengébb vagy erősebb volta határozza meg aztán, hogy a meghagyandó rügyet, melyről új nyilvesszőt akarunk nyerni, középtájon vagy alább hagyjuk-e meg a most már megkurtítandó, tavali nyáron nőtt nyilvesszőn? A meghagyandó szem fölött egy 3—4"-nyi, (7—10 cm.) minden rügyétől megfosztott csapot hagyni, — melyhez az új nyilvesszőt, mihelyt ez egy arasznyinál hosszabbra nőtt volna, kukoricza fosztalékkal hozzá köthessük, — ezuttal sem szabad elmulasztanunk. — Aztán a megelőző évben, nyeséskor a törzsön meghagyott rövidke peczkek vagy csapokra visszavágott oldalajtások közül azokat, melyek a mult nyári nyesés után öszig tulságos erőre kaptak és ujnyi vastagságra is fölhiztak volna, szinben lemetéljük a törzsről, s csak a gyengébbeket hagyjuk meg ismét, de ha arasznyinál hosszabbra nyultak volna, ezeket is megkurtítjuk úgy, hogy csak mintegy 3—4 hüvelyknyi (7—10 cm.) csap maradjon meg belőlük a törzsön.

Azon szálas fáinkat pedig, melyek koronaágait már a mult nyári nyeséskor meghagytuk, nemcsak nyilvesszőjökön, hanem a nyilvessző alatt nőtt oldalágaikon is megkellend nyeseünk. Az ily fáink koronáját úgy kell tekintenünk, mint gulafáinkat tekintők, midőn ennek első emeletét alakítottuk; minélfogva mindaddig, a míg a faiskolában maradnak, épen oly módon kell megnyeseünk s évenként egy-egy újabb emelettel tovább alakítunk, mint ezt gulafáink nevelésénél tevők.

Gulafáinkat, mint már fönebb emlitém, I. táblánk ezen, hatodik éves korában, már azért sem lehet a faiskolában tartanunk; mert oly terjedelmet nyertek ekkoráig hogy egymástól meg nem férhetnének s így egymást fejlődésükben gátolnák és a faiskolakezelő munkáját rendkívül megnehezítenék. Ha azonban a sorban minden második gulafáinkat kiásni szándékozunk, akkor az iskolában maradókat épen oly módon nyeseük meg tavasszal, mint a megelőző években nyeseük azokat.

Bevégezvén a tavaszi nyesést hozzá fogunk a kiültendő vagy eladandó fácskáink kiásásához.

(Folyt. köv.)

Bereczki Máté.

T Á R S A L G Ó.

Gazdasági póttanfolyam néptanítók számára Eczelen.*)

A mint a „Landwirthschaftliche Blätter für Siebenbürgen“ című gazdasági lapban már közöltetett, Dr. Salfeld és Ehrlich, a medgyesi földmívelési iskola tanárai készeknek nyilatkoztak, a királyföldi néptanítók számára minden évben két mezőgazdasági póttanfolyamot tartani. Tavasszal 8 napi, főleg gyakorlati és augusztus hónapban két heti elméleti tanfolyam fog tartatni.

Mindkét tanfolyamnak az a célja, hogy a néptanítók az iskola kertek mikénti berendezése, intézése s értékesítésére elméleti s gyakorlati oktatást nyerjenek. A tananyag szorosan meg lesz határozva, és csak oly tanszakok vonatnak be az oktatásba, melyekre a néptanítóknak a jelzett célból szükségök van és melyek tekintettel a tanítás tartamára, le is tárgyalhatók. A nyári tanfolyamban előadatik: talajisme, trágyakezelés, általános növénytermelés, gyümölcsenyésztés, szőlőiskola berendezése, zöldségtermesztés, a népiskolai kert feladata és célja. A tavaszi tanfolyamban a néptanítók maguk fogják az iskola kertekhez való terveket gyakorlatilag elkészíteni, ők fogják ezen kertek felosztását, a talajmívelést, veteményezést és ültetést, valamint a fák nemesítését végezni. Az előadási nyelv a német.

Jövő tavaszra Eczel népes községe önként késznek nyilatkozott az őszszegegyült néptanítókat befogadni. Szállás ingyen adatik, olcsó kosztról gondoskodva lesz. Eczelen már két év óta egy darab közlegelő van iskolakertül előkészítve, most a tervet készítik és a tavaszi tanfolyam alatt a néptanítók segítségével foganatosítandják.

Eczel község meghívása folytán azon helyzetben leszünk, hogy az első népiskola kertet a póttanfolyam tartama alatt létesíthetjük, a mi az eszme megtestesítésére nézve sikeresebb lesz, mint ha ezen tanfolyam Medgyesén, földmivesiskolánknak már kész iskolakertjében tartatnék meg.

Eczeli lelkész Obert Ferencz ur, ki népiskola ügyünk előmozdításában fáradhatlanul buzgólkodik, megígérte, hogy az ideai tavaszi tanfolyam alatt a természettan és természetrajzból néhány mintatanítást fog tartani, hogy megmutassa, mikép kell ezáltal az iskolakerti intézmény megértésére hatni.

Ezennel tehát nemzetkülönbőség nélkül meghívjuk a királyföldi néptanítókat az Eczelen megtartandó tanfolyamra de miután ezen tanfolyamra csak ötven tanítót bocsáthatunk, mivel különben a gyakorlati oktatás és szemlaint hátrányt szenvedne: azon ötven tanító, ki dr. Salfeld igazgatónál Medgyesén (czimzetük pontos kitevése mellett) elsőbben jelentkezik az ideai tavaszi tanfolyamra fel fog vétetni, mire nézve részünkről tájékoztató válasz azonnal adatik.

*) Ajánljuk ez üdvös kezdeményezést t. tanfelügyelőink és néptanítóink szives figyelmökbe, annyival is inkább, mert igazgató dr. Salfeld ur hozzánk intézett levele szerint nagy örömmel fogadja a magyar néptanítókat is, ha a szép eszme buzgó apostolaiavá avatják fel magukat.

A tanfolyam folyó évi április hó 18—25-ig tartatik, a részvételre felvettek sziveskedjenek április 18-án déli 12 óráig Eczelen megjelenni. (Eczel a m. keleti vasuton megállási hely minden személyvonatra nézve.)

Medgyes, február 9-én 1876.

Dr. Salfeld. Ehrlich Mihály.

E G Y V E L E G.

* Mai számunk mellékletét, helybeli magkereskedő s az erdélyi gazdasági egylet bizománya Tauffer Ferencz főárjegyzékét melegen ajánljuk t. olvasóink szives figyelmébe.

* Második mellékletünket, Báró Rothschütz kereskedelmi méhészetének árjegyzékét szintén ajánljuk érdeklődő t. olvasóink szives figyelmébe.

* „Utmutatás a Mezőség kopárainak befásítására“ című pályamunkának folytatása mai számunkból tárgyhalmaz miatt elmaradt.

* Piaczi árainkhoz néhány megjegyzést kell csatolnunk. Károly-Fehérvár árai még mindig hiányoznak, Brassó Fogaras és S.-Szt.-Györgyrol lapunk zártáig tudósítást nem vettünk. A maros-vásárhelyi és v.-hunyadi faárak alig hihetők, de a rendőrség által hivatalosan bizonyítva lévén: a békés állampolgárnak kételkednie sem szabad! A tordai faár ellenben kőb-öltre értendő, mert az ottani kir. faraktárban még mindig e szerint árulnak; természetesen a métermértékről szóló törvény csakis a misera plebs nagyobb gyönyörűségére van hozva és oly szigoruan végrehajtva!!!

* „A magyar gazda könyvtára“ czim alatt helybeli buzgó könyvkereskedőnk Stein János egy könyvjegyzéket állított össze, mely a gazdaság különböző ágait tárgyaló jeles szakmunkák czimeit és árait szerzők szerinti betűsorozatos rendben tartalmazza. E könyvjegyzékkel Stein ur az érdeklődő t. gazdatársaknak kívánatra díjmentesen szolgál.

* Halálozás. Segesvári kádármester Risseri János, ki az 1861. évben az erdélyi gazdasági egyletnek egy 500 vedres új hordót ajándékozott és azt személyesen saját költségén Kolozsvárra át is szállította, jelen év és hó 8-án estvéli 9 óraker bevégezte élete pályáját 79 éves korában; holt tetemeit február 10-én helyezték örök nyugalomra. Béke poraira!

* Bortermelők érdekében. Miután az erdélyi pince-egylet igazgató választmánya elhatározta a f. évben Szeged városában tartandó országos kiállításban boraival részt venni, felszólítja Erdély bortermelőit, hogy az egylet ehhez ezen kiállítás alkalmával, a költségek aránylagos hordozása mellett, minél számosabban csatlakozni sziveskedjenek, annyival is inkább, miután erdélyi boraink, a lyoni, bécsi, londoni és más külföldi kiállításokon, jobban Budapesten is érdemteljes dicsőséget vívtak ki magoknak, és mig ennél fogva teljes joggal reményli az egylet,

hogya a még ezen évben megtartandó tengerentúli Philadelfiai kiállítás sem hagyja borait előismerés nélkül, — addig a szomszéd magyar föld és város előtt, alig ismeretesek boraink. Mind azon termelő urak, kik a szegedi kiállításban boraikkal résztvenni óhajtanak, felkéretnek ebbeli szándékukat, valamint azt is, hogy hány fajta borral vesznek részt, hogy a kellő hely felől intézkedni lehessen, az erdélyi pincze-egylet igazgatóságának bejelenteni, melyek után az ide vonatkozó részletes tudósítás a jelentkezőknek az egylet által meg fog küldetni. Bejelentések legkésőbb április hó utolsójáig fogadtatnak el.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Excentrice takarmányvágó-
gépek és repavágók, Mayer és
Bracke-féle gabonatisztító rosták,
nem különben valódi Mayer-féle
Trieurs konkoly választó gépek
szelelővel és anélkül kaphatók

TAUFFER FERENCZNÉL

(7—52)

Kolozsvárt.

(3)

Hirdetések.

ERDÉLYI PEZSGŐ

a legjobb francia rendszer szerint
gyártva:

Fehér és rózsza pezsgő pal.-ját 1 ft 50 — 1 ft 80 kron
Kitünő riesling pezsgő „ 2 ft — 2 ft 30 kron
(29) ajánl. (6—6)

Mehrer és társa pezsgőgyára.

Kolozsvárt, báró Radák-ház.

Eladóknak nagyobb megrendeléseknél megfelelő árkedvezményvel szolgálunk.

683 szám

1875.

(1) Jószágeladási hirdetmény. (5—12)

Az erdélyi gazdasági egyletnek 1875. december 11-én tartott rendkívüli közgyűlése a nevezett egyletnek tulajdonát képező nagy-buni birtokot eladás által értékesíteni határozta.

Ezen birtok fekszik Küküllőmegyében, Segesvártól egy kis órányira, Héjjasfalvától egy negyed órányira — mindkötő állomása a magyar keleti vasutnak — területe 1329 hold és 1465 □ ölet tesz, ebből szántó 352 hold 463 □ öl, rét és kert 147 hold 1097 □ öl, szőlő 9 hold 605 □ öl, legelő 38 hold 1225 □ öl, erdő 768 hold 1210 □ öl, — melyből mintegy 126 hold a volt jobbágyoknak kiutalandó lesz — végre 13 hold és 65 □ öl házhelyekre és terméketlenekre esik. A birtokhoz tartozik egy őrlők által jól látogatott öt kövü malom a segesvári határszélen és a kocsmajog Nagy-Bunban, mely két regale évenként 1400 frt tiszta jövedelmet hoz.

A birtok törvényszéki becsára 118,700 forint o. é.

Venni szándékozóknak bővebb felvilágosítással az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala szolgál.

Kolozsvárt, 1875. december 20-án.

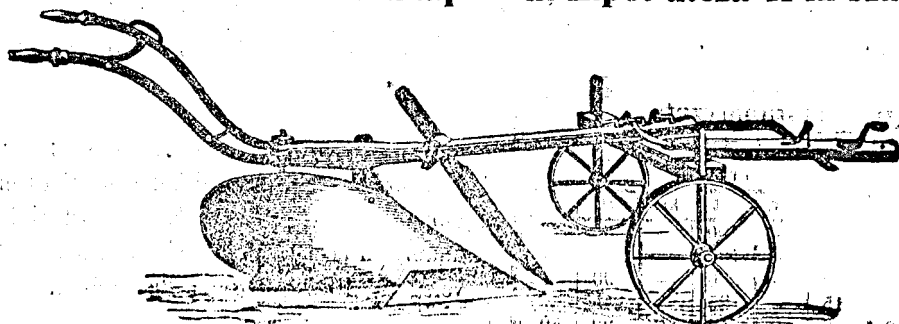
Az erdélyi gazdasági egylet nevében:

Gróf MIKÓ IMRE, s. k.
egyleti elnök.

GAMAUF VILMOS, s. k.
egyleti titkár.

Gubicz László gazdasági gépgyára

Budapesten, Lipót-utca 41-ik szám.

Ajánlja általános elismerésben
részesült kitünő

Gubicz-ekéit,

ugyszinte magtakaróit, boronáit, rög-
törőit, rostáit stb. jutányos ár mellett.

Árjegyzéket kívánatra bérmentesen
küldve, megrendeléseket pontosan tel-
jesít

Gubicz László.

(7)

(1—26)

VICTORIA biztosító társaság Kolozsvártt

(alapított 1865-ben).

A vagyonnérleg- és forgalmi kimutatás kivonata: (1874. decz. 31.)

Összes bevételek kezdettől	
(1865)—1873. év végéig	16.229,161 f. 17 kr. o. é.
Bevétel 1874-ik évben	3.376.862 f. 82 kr. o. é.
összesen	19.606,023 f. 99 kr. o. é.

Kifizetett károk kezdettől	
(1865)—1873. év végéig	5.355.856 f. 42 kr. o. é.
Kifizetett károk 1874. évben	1.324,799 f. 85 kr. o. é.
összesen	6.680,656 f. 27 kr. o. é.

Kiosztott nyereség kezdettől	
1874-ik év végéig	439.738 ft. 69 kr. o. é.

Biztosítéki alap:

Alaptőke (ebből 1 millió forint teljesen befizetve)		2.000,000 ft. — kr. o. é.
Tartalék alapok az összes biztosítási ágakban		1.369,989 ft. 32 kr. o. é.
Évi tiszta díj bevétel		1.500,000 ft. — kr. o. é.
összesen		4.869,989 ft. 32 kr. o. é.

Biztosításokat fogad el:

- tűz károk ellen (ha villám által okozottak is) épületekre, gyárakra, készletekre, ingókra stb.
- jégkárok ellen teljes kártérítéssel
- az ember életére minden módoza okban; — és közvetiti
- a túlélési csoport biztosításokat.

Központi iroda: Kolozsvártt, fűtér 26. szám.

Vezérügynökségek: Bécs, Budapest, Grác, Praga.

Fő-ügynökségek: Arad, Brassó, Debreczen, Eszék, Győr, Kassa, Maros-Vásárhely, Nagy-Becskerek, Nagy-Enyed, Nagy-Szeben, Pozsony, Szeged, Temesvár és Triest.

Vidéki ügynökségek: a birodalom minden jelentékenyebb helységében.

A „VICTORIA” biztosító társaság 10 éves működése alatt, kötelezettségének mindig hiven és pontosan megfelelően, bizalommal hívja fel a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és minden idegen elemtől ment intézet által eszközöltetni.

(2) (2—26)

VICTORIA biztosító társaság igazgatósága.

Piaci árak.

A héti vásár		Egy hectoliter (=162 bécsi mérő)						100 Kilogramm (=178-55 bécsi font)		1 köbméter (=0-14 bécsi köböl)	1 kilogramm (=1-73 bécsi font)
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
ára krajczárookban											
Besztercze	feb. 8.	575	300	275	—	150	200	—	—	—	32
Brassó	feb. 4.	520	430	330	390	230	310	—	—	—	32
Csik-Szereda	feb. 9.	625	538	450	350	275	350	360	140	137	24
Décs	feb. 15.	625	550	250	—	160	220	550	140	450	24
Déva	feb. 12.	520	390	345	—	265	220	240	140	136	32
Erzsébetváros	feb. 12.	550	350	300	—	225	225	280	145	300	32
Gy.-Sz.-Miklós	feb. 12.	636	570	310	280	225	375	220	40	—	24
Fogarás	jan. 28.	493	360	290	—	215	210	280	120	600	30
K-Fehérvár											
Kolozsvár	feb. 17.	600	410	360	—	190	240	280	130	360	38
M-Vásárhely	feb. 10.	490	327	317	288	190	186	320	90	1440	32
Naszód	feb. 10.	670	500	300	300	175	250	264	210	250	24
Nagy-Enyed	feb. 10.	576	450	300	—	276	200	360	80	444	32
N.-Szeben	feb. 15.	590	440	350	350	250	250	200	—	350	30
S.-Sz.-György	feb. 7.	580	540	320	330	230	320	490	80	250	39
Szamosujvár	feb. 14.	700	450	380	—	270	200	300	75	500	26
Sz.-Régen	feb. 10.	515	320	300	210	178	250	215	120	300	28
Sz-Udvarhely	feb. 15.	540	390	303	—	260	260	250	100	300	32
Torda	feb. 12.	600	440	350	250	270	210	350	—	1100	32
V.-Hunyad	feb. 12.	500	370	330	—	230	230	160	80	700	32

Az „Erdélyi Gazda” hirdetési díjszabályzata.

	1—1		1—3		1—6		1—12		1—24		1—52	
	széri hirdetéskor											
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
10/16 lap	14	—	36	—	70	—	120	—	200	—	360	—
8/16 „	7	—	18	—	35	—	60	—	100	—	180	—
4/16 „	3	50	9	—	17	50	30	—	50	—	90	—
2/16 „	1	75	4	50	8	75	15	—	25	—	45	—
1/16 „	—	90	2	25	4	40	7	50	12	50	22	50

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányiszor a hirdetés megjelenik.

TARTALOM:

Viszonzásul. — A faiskolai fiatal csemeték fölneveléséről. — Társalgó. — Gazdasági pót-tanfolyam néplanitók számára Eczenen. — Egy-veleg. — Hirdetések. — Piaci árak.